

SYLABUS KURZU
(pre školský rok 2023-2024)

Kódy:	KULTÚRA	Počet hodín:	Počet kreditov	Prerekvizity
KEOV/B-VOBde021/22 KEOV/B-VOBex021/22	A MULTIKULTURALIZMUS	de – 2/týž. ex – 13/sem.	2	žiadne
Vyučuje:	Prof. PhDr. Erich Mistrik, CSc., Katedra etickej a občianskej výchovy			

Kontakt

Šoltésovej 4, miestnosť č. 115, tel. 02/9015-9181

erich@erichmistrik.sk [mistrik2@uniba.sk](mailto:mistik2@uniba.sk)

Anotácia

Predmet rozvíja interkultúrne porozumenie a interkultúrne kompetencie budúcich učiteľov občianskej náuky. Poskytuje teoretickú výbavu pre porozumenie súčasným procesom multikulturalizmu, poskytuje študentom zážitok multikultúrnosti.

Ciele

Rozvoj schopností a zručností:

- Rozvoj schopnosti vnímať procesy prebiehajúce v kontaktoch kultúr.
- Rozvoj kultúrnej tolerancie a porozumenia.

Rozvoj poznania:

- Poznanie teoretických východísk multikulturalizmu.
- Poznanie cieľov výchovy k interkultúrnemu porozumeniu.

Témy predmetu

Čo je to kultúra

- Definície a koncepcie kultúry. Model kultúry ako ľadovca.
- Štruktúra kultúry. Komunikácia kultúr.

Teória multikulturalizmu

- Tri podoby multikulturalizmu: realita medzi kultúrnych vzťahov, ideológia, cieľ politiky.
- Typológia prístupov k multikulturalizmu – konzervatívny multikulturalizmus, liberálny multikulturalizmus, kritický multikulturalizmus.
- Multikultúrne situácie: kultúrny šok, diskriminácia (pozitívna a negatívna), integrácia, asimilácia, „taviaci kotol“, genocída, segregácia (geto), kreolizácia, kultúrny pluralizmus.

Reálne situácie v multikulturalizme

- Stereotypy, domnienky.
- Reálne životné príbehy.
- Občiansky aktivizmus v podmienkach multikulturalizmu.

Priebeh semestra, úlohy študentov a hodnotenie

Denné štúdium:

Semester bude v spolupráci s Nadáciou Milana Šimečku kombinovať diskusie v triede s aktívnym učením prostredníctvom projektu Stories that move,

Študenti vypracujú v priebehu semestra priebežnú a záverečnú prácu.

Priebežná práca bude spracovaním a prezentáciou samostatnej aktivity z dovedy prebiehajúcej výučby. Prezentácia prebehne vo formáte Pecha Kucha. Termíny sa dohodnú na hodinách. Za priebežnú prácu môžu študenti dostať maximálne 50 bodov.

Záverečná práca bude konfrontáciou problematiky multikulturalizmu (s pomocou projektu Stories that move) a obsahu občianskej náuky v Štátnom vzdelávacom programe. Záverečné kolokvium prebehne v skupinách 5. 12. 2023. Za záverečnú prácu môžu študenti dostať maximálne 50 bodov.

Externé štúdium:

Na hodinách budeme diskutovať o konkrétnych situáciách konfliktov medzi kultúrami. Na základe diskusií vypracujú študenti opis a interpretáciu vybraného medzikultúrneho konfliktu vo svojom okolí.

Opis bude mať nasledovnú štruktúru:

Záverečná práca (termín odovzdania: do konca hodnotiacich týždňov semestra).

- Opis konfliktu: Čo, kedy a kde sa udialo.
- Interpretácia konfliktu: Ako sa v situácii prejavil konflikt kultúr.
- Možnosti riešenia: Ako by bolo možné predísť tomuto konfliktu.
- Rozsah: cca 5 strán strany (cca 9 000 znakov).
- V hodnotení budem sledovať, či študenti vystihli konflikt medzi kultúrami a či navrhujú konkrétne riešenia.
- Za záverečnú prácu je možné získať max 50 bodov.

Formálna požiadavka

- Základnou formálnou požiadavkou pre záverečné práce je vysokoškolská jazyková úroveň. Text, ktorý ju nesplní, vyradím z hodnotenia (=Fx).

Klasifikácia:

A (100-91%, výborne – vynikajúce výsledky), študenti originálne, detailne a adekvátne pomenúvajú medzikultúrne situácie, aktivity a súvislosti s občianskou náukou.

B (90-81%, veľmi dobre – nadpriemerný štandard), študenti detailne a adekvátne pomenujú medzikultúrny konflikt, tvorivo interpretujú jeho vrstvy a tvorivo reflektujú plánovanú podobu občianskej náuky.

C (80-73%, dobre – bežná spoľahlivá práca), študenti adekvátne a samostatne pomenujú medzikultúrny konflikt a jeho vrstvy. Reflektujú súčasnú podobu občianskej náuky a jej možnosti pre výchovu k chápaniu medzikultúrnych konfliktov.

D (72-66%, uspokojivo – prijateľné výsledky), študenti pomenujú medzikultúrny konflikt a dokážu vyčleniť jeho vrstvy. Vyhľadávajú súvislosti medzikultúrnych konfliktov a občianskej náuky.

E (65-60%, dostatočne – výsledky spĺňajú minimálne kritériá), študenti pomenujú medzikultúrny konflikt a vnímajú súvislosť s občianskou náukou..

Fx (59-0%, nedostatočne – vyžaduje sa ďalšia práca navyše), študenti nedokážu adekvátne pomenovať medzikultúrny konflikt, nedokážu odlíšiť jednotlivé vrstvy konfliktu, nespracujú aktivity ako celok a nenájdu vhodné súvislosti s občianskou náukou.

Literatúra

BARŠA, P.: Politické teórie multikulturalizmu. Brno : CDK, 1999. ISBN 80-85959-47-X

BENEDICT, R.: *Vzory kultúry*. Bratislava : Kalligram, 1999. ISBN 80-7149-293-0

CASSIRER, E.: *Esej o človeku*. Bratislava : Pravda, 1977 (bez ISBN) (2. časť Človek a kultúra)

ČENĚK, J., SMOLÍK, J., VYKOUKALOVÁ, Z.: *Interkulturní psychologie*. Praha : Grada,

2016. ISBN 978-80-247-5414-7
- DE CUÉLLAR, J. P. a kol.: *Our creative diversity. Report of World commission on culture and development*. Paříž : UNESCO, 1995. ISBN 92-3-103282-8
- DRÁĽ P., GALANSKÁ N., NÁVOJSKÝ A.: *Ako vieme, že to funguje? Zisťovanie postojov a postojových zmien počas vyučovania*. Bratislava : Nadácia Milana Šimečku, 2015.
- ECO, U.: *Skeptikové a těšitelé*. Praha : Svoboda, 1995. ISBN 80-205-0472-9
- ERIKSEN, T. H.: *Etnicita a nacionalismus. Antropologické perspektivy*. Praha : SLON, 2012. ISBN 978-80-7479-053-7
- GALLOVÁ KRIGLEROVÁ, E., KADLEČÍKOVÁ, J. A KOL.: *Kultúrna rozmanitosť a jej vnímanie žiakmi základných škôl na Slovensku*. Bratislava : Nadácia otvorenej spoločnosti, 2009. ISBN 978-80-969271-9-7
- GAŽOVÁ, V.: *Úvod do kulturológie*. Bratislava : Filozofická fakulta UK, 2009. ISBN 80-7121-315-4
- HALBWACHS, M.: *Kolektivní paměť*. Praha : SLON, 2009. ISBN 978-80-7419-016-2
- In from the margins. A contribution to the debate on culture and development in Europe*. Dokument č. CC-CULT (96) 7. Štrasbourg : Rada Európy, 1996
- Interkulturní vzdělávání: vybrané pojmy a teorie. Příručka pro pedagogy*. Praha : Člověk v tísni, 2005. ISBN 80-902439-0-8
- JANSKÁ I. (ed.): *Než začneme s multikultúrní výchovou. Od skupinových konceptů k osobnostnímu přístupu*. Praha : Člověk v tísni, 2008. ISBN 978-80-86961-61-3.
- KOMINAREC, I. – KOMINARECOVÁ, E.: *Multikulturalita a komunikácia*. Prešov : PO, 2009. ISBN 978-80-555-0061-4
- MALÍK, B.: *Úvod do antropológie*. Bratislava : Iris. 2008. ISBN 978-80-89256-09-9
- MALÍK, B.: *Úvod do filozofickej a pedagogickej antropológie*. Bratislava : Veda, 2011. ISBN 978-80-224-1179-0
- MISTRÍK, E.: *Slovenská kultúra v multikulturalizme*. Nitra : FF UKF, 2005. ISBN 80-8050-909-3
- MISTRÍK, E., HAAPANEN, S., HEIKKINEN, H., JAZUDEK, R., ONDRUŠKOVÁ, N., RÄSÄNEN, R.: *Kultúra a multikultúrna výchova. Culture and Multicultural Education*. Bratislava : Iris, 1999. ISBN 80-88778-81-3
- RITCHHART R., CHURCH M., MORRISON K.: *Making thinking visible*. Jossey Bass 2011, ISBN 9780470915516
- MISTRÍK, E.: *Občan a multikulturalizmus na Slovensku*. In: Goňcová, M., Lysý, J., Rybář, J. a kol.: *Občan a občanská spoločnosť*. Brno : Masarykova univerzita, 2013. ISBN 978-80-210-6606-9. s. 24-64. Dostupné na internete: https://www.academia.edu/5631134/Občan_a_multikulturalizmus_na_Slovensku
- SARTORI, G.: *Pluralismus, multikulturalismus a přistěhovalci*. Praha : Dokořán, 2011. ISBN 978-807363-380-6
- WINKELMANN A. S.: *More Than Culture – Více než kultura. Diverzita v mezinárodní práci s mládeží*. Plzeň : Západočeská univerzita v Plzni, 2014. ISBN 978-80-261-0627-2

<https://nadaciamilanasimecku.sk/>

<https://www.storiesthatmove.org/sk/>

<https://pz.harvard.edu/>

www.clovekvohrozeni.sk

<https://www.clovekvtisni.cz/co-delame/vzdelavaci-program-varianty>